

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення дисертації
Філіпова Олега Михайловича
на тему «**Розвиток зовнішньоторгівельних відносин країн Балтії
у складі Європейського Союзу**»,
подану на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 29 Міжнародні відносини
за спеціальністю 292 Міжнародні економічні відносини

За результатами розширеного засідання кафедри міжнародних економічних відносин та логістики ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (протокол № 12 від 19.02.2026 р.) із проведення попередньої експертизи дисертації «Розвиток зовнішньоторгівельних відносин країн Балтії у складі Європейського Союзу» Філіпова Олега Михайловича на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 292 Міжнародні економічні відносини та на основі вивчення і аналізу дисертації та наукових публікацій здобувача дійшли висновку про таке:

1. Оцінка роботи здобувача у процесі підготовки дисертації і виконання індивідуального плану навчальної та наукової роботи.

Здобувач Філіпов Олег Михайлович у повному обсязі виконав індивідуальний план освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії за спеціальністю 292 Міжнародні економічні відносини (галузь знань 29 Міжнародні відносини), (54 кредита ECTS). Всі заплановані види робіт було виконано своєчасно. Здобувач плідно співпрацював з науковим керівником протягом усього терміну навчання в аспірантурі.

2. Обґрунтування вибору теми дослідження.

Процес євроінтеграції значно вплинув на розвиток зовнішньоторговельних відносин країн Балтії, які приєдналися до Європейського Союзу у 2004 році. Цей крок відкрив нові можливості для економічного зростання, розвитку торгівлі та залучення іноземних інвестицій, забезпечивши доступ до єдиного внутрішнього ринку Європейського Союзу.

Однак, разом із новими можливостями країни Балтії стикнулися з низкою викликів, серед яких адаптація до нових торговельних стандартів, залежність від внутрішнього ринку Європейського Союзу та необхідність диверсифікації експорту. Зовнішньоторговельні відносини стали ключовим чинником економічної стабільності країн Балтії після їх виходу з пострадянського простору. Актуальність дослідження обумовлена також швидкими змінами у світовій економіці, що впливають на міжнародну торгівлю та змушують країни Балтії адаптувати свої торговельні стратегії до нових викликів. Після вступу Естонії,

Латвії та Литви до ЄС у 2004 році зовнішньоторговельні відносини цих країн зазнали суттєвих змін, що вплинули на їхню економічну політику, конкурентоспроможність на міжнародних ринках та економічну стійкість. Цей процес також супроводжувався викликами, зокрема змінами у відносинах із третіми країнами, включаючи Росію. Вивчення розвитку зовнішньоторговельних відносин Балтійських країн у складі ЄС дозволяє глибше зрозуміти як економічну інтеграцію, так і роль малих країн у світовій торгівлі.

Все наведене вище зумовлює актуальність дисертаційного дослідження щодо розвитку зовнішньоторговельних відносин країн Балтії у складі Європейського Союзу та виступає аргументацією суспільно значущої потреби у проведенні наукового пошуку в зазначеному напрямку.

Тему дисертаційного дослідження затверджено вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу (протокол № 3 від 27.10.2022 року).

3. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційна робота виконана відповідно до плану науково-дослідних робіт кафедри міжнародних економічних відносин та логістики ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу» Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна та в межах науково-дослідних тем: «Імперативи розвитку міжнародних економічних відносин в умовах глобальних викликів» (номер державної реєстрації: 0120U100907), у межах якої автором визначено сучасні виклики зовнішньоторговельної політики країн Балтії; «Міжнародні економічні відносини в контексті глобальної цифровізації» (номер державної реєстрації: 0123U101982), у межах якої запропоновано стратегічні напрями вдосконалення зовнішньоторговельної політики країн Балтії в рамках Європейського Союзу (довідка № 4001-33/21 від 06.11.2025 р.).

4. Особистий внесок дисертанта в отриманні наукових результатів та їх новизна.

Результати дослідження мають різний ступінь наукової новизни, основні положення якої полягають у такому:

удосконалено:

– методичний підхід до дослідження розвитку зовнішньоторговельних відносин країн Балтії у складі ЄС в контексті інтеграційних процесів, що розкриває еволюцію впливу євроінтеграційних процесів на зовнішньоторговельні відносини країн Балтії, яка включає шість етапів, а саме: аналіз передінтеграційного стану зовнішньоторговельного сектору; виявлення структурних та інституційних змін після інтеграції; побудова логіко-структурної моделі інтеграційного впливу; емпіричне оцінювання змін у зовнішньоторговельних потоках країн Балтії; аналіз конкурентних переваг та інвестиційного впливу; розроблення стратегічних сценаріїв і рекомендацій щодо розвитку зовнішньої торгівлі країн Балтії, що надає можливість визначення

потенціалу та векторів перспективної взаємодії країн Балтії у регіональному та глобальному розвитку, а також обґрунтування пріоритетів економічного співробітництва України з країнами ЄС;

– науково-методичний інструментарій дослідження взаємозв'язку обсягів ПІІ та зовнішньої торгівлі кожної з країн Балтії через розробку РРМЛ-гравітаційних моделей, що підтверджує висновок про формування Балтійською трійкою стійкої моделі «інвестиції – торгівля» з різною інтенсивністю, але всюди позитивної та економічно значущої, і дозволяє підтвердити пріоритет підтримки ПІІ у логістиці, машинобудуванні та ІТ-сфері, а також подальше поглиблення ТЕН-Т-проектів і таргетинг США/Китаю/Центральної Європи як ринків з найбільшим мультиплікативним ефектом при реалізації інвестиційної політики цими країнами;

набуло подальшого розвитку:

– понятійно-категоріальний апарат дослідження авторським уточненням терміну «зовнішньоторговельні відносини» як системи економічних взаємодій між державами, бізнес-структурами та домогосподарствами, орієнтованої на обмін товарами, послугами, капіталом та даними через національні кордони, що функціонує в рамках глобальних інституційних норм, і який, на відміну від існуючих, відображає новітні трансформації світового господарства, підкреслює значення цифровізації й інтеграційних процесів та створює методологічні передумови для подальших досліджень у сфері міжнародних економічних відносин;

– обґрунтування стратегічних напрямів вдосконалення зовнішньоторговельної політики країн Балтії в рамках ЄС на підставі комплексного оцінювання впливу інтеграційних механізмів ЄС на двосторонні торговельні потоки країн Балтії та їх транспортно-логістичної доступності до основних торговельних партнерів ЄС: інституційна інтеграція та зниження трансакційних витрат, СВAM/CSRD-готовність і «зелена» реіндустріалізація, коридорна стратегія та інтегрованість інфраструктури, фінансові інструменти експорту та ПІІ, торговельна цифровізація та спрощення процедур, секторальні пріоритети (там, де ризики СВAM найвищі), угоди про взаємне визнання та стандарти, аналітика політики: РРМЛ-панель і «дашборд міністерства», вузлова політика (портові та міські хаби), диверсифікація ринків збуту, що може бути використано Україною в якості науково-практичних рекомендацій щодо реалізації основних стратегічних напрямів вдосконалення її зовнішньоторговельної політики;

– концептуальна модель гармонізації зовнішньоторговельної політики України з асquis ЄС, яка, враховуючи адаптацію позитивного досвіду країн Балтії в рамках ЄС і ґрунтуючись на системному поєднанні інституційної, цифрової, логістичної й «зеленої» інтеграції, виступає інструментом стратегічного управління євроінтеграційними процесами у сфері зовнішньої торгівлі, спрямованим на формування трирівневої системи (нормативної,

інфраструктурної та ринкової) як бази для подальшої інтеграції України до внутрішнього ринку ЄС.

5. Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються.

Результати дисертаційного дослідження є науково обґрунтованими та достовірними, оскільки одержані із застосуванням загальнонаукових та спеціальних методів наукового пізнання. Відповідні результати багаторазово апробовано у вигляді доповідей на науково-теоретичних, науково-практичних конференціях та семінарах, а також перевірено під час рецензування публікацій у фахових виданнях. Логічна послідовність викладення матеріалу, узгодженість теоретичних узагальнень із результатами аналізу, використання адекватного методичного інструментарію та апробація результатів у практичній діяльності свідчать про належний рівень обґрунтованості й достовірності отриманих наукових положень, висновків. Висновки та пропозиції дисертаційної роботи є обґрунтованими.

6. Наукове, теоретичне та практичне значення результатів дисертації полягає в тому, що викладені автором у дисертаційній роботі теоретичні положення та практичні рекомендації створюють основу для дослідження впливу євроінтеграційних процесів на зовнішньоторговельні відносини та конкурентоспроможність продукції країн Балтії і можуть бути використані при розробці стратегій розвитку зовнішньоторговельних відносин малих країн у складі регіональних економічних блоків, перш за все України у процесі її інтеграції до ЄС. Основні результати дисертаційної роботи доведено до рівня конкретних механізмів, заходів і пропозицій та використано в практиці зовнішньоекономічних відносин.

Науково-практичні розробки та рекомендації дисертаційної роботи впроваджено в роботі Управління економіки та розвитку інфраструктури Жмеринської міської ради під час підготовки аналітичних матеріалів з питань розроблення основних напрямів зовнішньоекономічної діяльності регіону (довідка №01-2025/4517 від 27.11.2025 р.), у Воєнній академії імені Євгена Березняка при викладанні окремих освітніх компонентів циклу нормативної підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня (довідка №222/ВА/2078 від 03.12.2025 р.), у практичній діяльності ТОВ «ХОРСТЕХ» (довідка №0198-11 від 21.11.2025 р.), а також Харківським національним університетом імені В. Н. Каразіна при викладанні дисциплін «Теорія і практика зовнішньої торгівлі» та «Сучасний спільний ринок країн ЄС» (довідка № 0201/320 від 13.02.2026 р.).

7. Повнота викладення матеріалів дисертації в роботах, опублікованих автором.

Основні положення і наукові результати дослідження опубліковано дисертантом самостійно і у співавторстві у 17 працях, у тому числі 7 статей у наукових фахових виданнях України, 10 публікацій в інших виданнях.

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

Статті у наукових фахових виданнях України:

1. Філіпов О. М. Вплив євроінтеграційних процесів на зовнішньоторговельні відносини країн Балтії після вступу до Європейського Союзу. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Економічні науки»*. 2024. №10. DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2024-10-10357> URL: <https://www.inter-nauka.com/uploads/public/17288518333234.pdf> (1,24 д.а.)
2. Філіпов О. М. Вплив зовнішньоторговельної політики Європейського Союзу на конкурентоспроможність продукції країн Балтії на світових ринках. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Економічні науки»*. 2024. №11. DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2024-11-10359> URL: <https://www.inter-nauka.com/uploads/public/17288525921349.pdf> (1,6 д.а.)
3. Філіпов О. Еволюція теоретичних підходів до міжнародної торгівлі: наукові школи, парадигми та інтеграційні перспективи. *Society and Security*. 2025. №1(7). С. 81–92. DOI: [https://doi.org/10.26642/sas-2025-1\(7\)-81-92](https://doi.org/10.26642/sas-2025-1(7)-81-92) URL: <https://sas.ztu.edu.ua/article/view/328670/318490> (1,48 д.а.)
4. Філіпов О. М. Інструментарій стратегічного прогнозування зовнішньої торгівлі країн Балтії в умовах Європейського Союзу. *Економіка та суспільство*. 2025. №78. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-78-3> URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/6421/6361> (0,86 д.а.)
5. Філіпов О. М. Роль іноземних інвестицій у розвитку зовнішньоторговельних відносин країн Балтії. *Економіка та суспільство*. 2025. №79. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-79-7> URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/6581/6520> (0,8 д.а.)
6. Казакова Н. А., **Філіпов О. М.** Балтійські механізми торговельної інтеграції до Європейського Союзу як дорожня карта для України. *Економіка та суспільство*. 2025. № 81. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-81-116> URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/7113/7063>. (1,02 д.а.) (особистий внесок Філіпова О.М.: 0,7 д.а. – розроблення та дослідження РРМЛ-моделі з фіксованими ефектами експортер×рік та імпортер×рік для аналізу взаємозв'язку між потоками прямих іноземних інвестицій та зовнішньою торгівлею країн Балтії; визначення основних стратегічних напрямів удосконалення зовнішньоторговельної політики країн Балтії в рамках Європейського Союзу та виокремлення практик, які можуть бути адаптовані Україною в контексті євроінтеграційної трансформації; розроблення концептуальної моделі гармонізації зовнішньоторговельної політики України з *acquis communautaire* Європейського Союзу; розроблення науково-практичних рекомендацій щодо реалізації основних стратегічних напрямів

вдосконалення зовнішньоторговельної політики України; підготовка висновків; внесок Казакової Н.А.: 0,32 д.а. – перевірка наукової достовірності отриманих результатів; перевірка та редагування тексту роботи).

7. Філіпов О. М. Зовнішньоторговельні відносини як інтеграційна категорія: економічні, правові та політичні виміри. *Економіка та суспільство*. 2025. № 82. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-82-60> URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/7231/7187> (0,84 д.а.)

Публікації, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

8. Філіпов О. М., Казакова Н. А. Особливості процесу євроінтеграції країн Балтії. *Матеріали XIX науково-практичної конференції молодих вчених «Актуальні проблеми світового господарства і міжнародних економічних відносин»* (19 квітня 2024 р.). Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна. 2024. С. 136–138. URL: <https://international-relations-tourism.karazin.ua/themes/irtb/resources/52712fbc0d36d2a9d78bc5dba39aa374.pdf> (0,2

д.а.) (особистий внесок Філіпова О.М.: 0,15 д.а. – збір та обробка статистичних матеріалів; формулювання основних етапів процесу інтеграції країн Балтії до Європейського Союзу та ключових подій, які визначали подальший шлях їхнього розвитку та співпраці з Європейським Союзом; визначення здобутків трансформації для кожної з країн Балтії під впливом вступу до Європейського Союзу; підготовка висновків особистий; внесок Казакової Н.А.: 0,05 д.а. – перевірка наукової достовірності отриманих результатів; перевірка та редагування тексту роботи).

9. Філіпов О. М. Теоретичні засади визначення впливу інтеграційних процесів на зовнішню торгівлю країн Балтії після їх вступу до Європейського Союзу. *Матеріали XX науково-практичної конференції молодих вчених «Актуальні проблеми світового господарства і міжнародних економічних відносин»* (28 лютого 2025 р.). Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна. 2025. С. 118–123. URL: <https://international-relations-tourism.karazin.ua/themes/irtb/resources/4e03372736a97788dcbc31ed113dcf04.pdf> (0,18 д.а.)

10. Філіпов О. М. Визначення впливу євроінтеграційних процесів на зовнішньоторговельні відносини країн Балтії після вступу до Європейського Союзу. *International scientific-practical conference “Current Issues of the World Economy, International Economic Relations and International Communications Amidst the Formation of a New World Order and Polarization of the World”*, March 24–25, 2025. Vol. 2. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2025. 328 p. С. 113–117. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/96a3fb52-383e-4fc0-a51b-ff3e25814b14/content> (0,23 д.а.)

11. Філіпов О. М. Інтеграційний вплив на зовнішню торгівлю країн Балтії: системний підхід до методичного аналізу. *XX International scientific and practical conference «Innovative scientific research: latest theories, modern methods and practices»*, May 20–23, 2025, Seville, Spain. International Science Group, 2025. С. 157–160. URL: <https://isg-konf.com/wp-content/uploads/2025/05/INNOVATIVE-SCIENTIFIC-RESEARCH-LATEST-THEORIES-MODERN-METHODS-AND-PRACTICES.pdf> (0,23 д.а.)

12. Філіпов О. М. Формування стратегій підвищення конкурентоспроможності продукції країн Балтії. *Proceedings of II International scientific and practical conference "Global trends in science and education"*, March 10–12, 2025. Kyiv : SPC «Sci-conf.com.ua», 2025. С. 757–763. URL: <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2025/03/GLOBAL-TRENDS-IN-SCIENCE-AND-EDUCATION-10-12.03.25.pdf> (0,3 д.а.)

13. Філіпов О. М. Зовнішньоторговельна політика Європейського Союзу як детермінанта конкурентоспроможності продукції країн Балтії. *Збірник тез VI Міжнародної науково-практичної конференції «European congress of scientific discovery»*, 26–28 травня 2025 р., Мадрид, Іспанія. С. 548–552. URL: <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2025/05/EUROPEAN-CONGRESS-OF-SCIENTIFIC-DISCOVERY-26-28.05.25.pdf> (0,28 д.а.)

14. Філіпов О. М. Потенціал розвитку торгових відносин країн Балтії з країнами Азії, Африки та Америки. : *Збірник тез II Міжнародної науково-практичної конференції «Science and education: synergy of innovation»*, 28–30 вересня 2025 р., Берлін, Німеччина. С. 390–396. URL: <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2025/09/SCIENCE-AND-EDUCATION-SYNERGY-OF-INNOVATION-28-30.09.25.pdf> (0,31 д.а.)

15. Філіпов О. М. Використання цифровізації та інноваційних технологій для підвищення ефективності зовнішньої торгівлі Латвії, Естонії та Литви. *Збірник тез IV Міжнародної науково-практичної конференції «International experience in scientific research»*, 20-22 вересня 2025 р., Чикаго, США. С. 746–751. URL: <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2025/11/INTERNATIONAL-EXPERIENCE-IN-SCIENTIFIC-RESEARCH-20-22.11.25.pdf> (0,25 д.а.)

16. Філіпов О. М. Вплив глобальних економічних криз на зовнішню торгівлю Балтійських країн. *Збірник тез I Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених «Міжнародні економічні відносини в умовах глобальних змін»* 8 листопада 2025 р., м. Харків, Україна. С. 115–120. URL: <https://ekhnuir.karazin.ua/server/api/core/bitstreams/29abbb51-8726-44d1-b0fe-c4a1c6d885d0/content> (0,24 д.а.)

Публікації, які додатково відображають наукові результати дисертації:

17. Філіпов О. М. The process of European integration of the Baltic countries as an example of the transition from post-Soviet states to integration within the framework of European structures. *International Scientific Journal «Internauka»*. 2024. Vol. 1, No. 164. С. 9–11. DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2057-2024-9-10296> URL: <https://www.inter-nauka.com/uploads/public/17273460327230.pdf> (0,34 д.а.)

8. Дотримання академічної доброчесності.

Усі результати, представлені до захисту, здобуті автором самостійно та опубліковані у відповідних наукових працях. У статтях, підготовлених у співавторстві, використано виключно ті ідеї, положення й розрахунки, що є результатом власних досліджень здобувача. Особистий внесок у колективні публікації відображено у списку праць за темою дисертації. На підставі вивчення

тексту дисертації здобувача, наукових праць здобувача та Протоколу контролю оригінальності (перевірку наявності текстових запозичень виконано в антиплагіатній інтернет-системі Strikeplagiarism.com) встановлено, що дисертаційна робота виконана самостійно, текст дисертації не містить плагіату, а дисертація відповідає вимогам академічної доброчесності.

9. Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення.

Робота виконана в науковому стилі, її зміст викладено в логічній послідовності розв'язування завдань дослідження, дисертація написана чіткою мовою, матеріал дисертації доступний для сприйняття. Зміст, оформлення дисертації та кількість публікацій відповідають Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 (із змінами, внесеними згідно з Наказом МОН № 759 від 31.05.2019), і вимогам Постанови Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022 р.: «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії».

10. Відповідність змісту дисертації спеціальності, за якою вона подається до захисту.

За своїм фаховим спрямуванням, науковою новизною і практичною значимістю дисертаційна робота Філіпова Олега Михайловича та тему «Розвиток зовнішньоторгівельних відносин країн Балтії у складі Європейського Союзу» повністю відповідає спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини, галузь знань 29 Міжнародні відносини).

Здобувачем повністю виконано освітню і наукову складову освітньо-наукового рівня вищої освіти.

11. Результати обговорення та проведення презентації. Рекомендація дисертації до захисту.

За своїм фаховим спрямуванням, науковою новизною і практичною значимістю дисертаційна робота Філіпова Олега Михайловича відповідає спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини.

Дисертацію заслухано та обговорено на розширеному засіданні кафедри міжнародних економічних відносин та логістики ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (протокол №12 від 19.02.2026 р.). У ході обговорення дисертації суттєвих зауважень, які стосуються суті, структури та змісту роботи, висунуто не було. За підсумками обговорення дисертаційне дослідження було оцінено позитивно, надані відгуки присутніх позитивні. Дисертаційна робота Філіпова Олега Михайловича за темою «Розвиток зовнішньоторгівельних відносин країн Балтії у складі Європейського Союзу» виконана на високому науковому рівні та є цілісним науковим дослідженням, яке відповідає встановленим вимогам чинного законодавства України.

За актуальністю обраної теми, обсягом, достовірністю та рівнем апробації отриманих результатів, науковою новизною, обґрунтованістю висновків, практичною цінністю дисертаційна робота Філіпова Олега Михайловича за темою «Розвиток зовнішньоторгівельних відносин країн Балтії у складі Європейського Союзу», подана на здобуття ступеня доктор філософії з галузі знань 29 Міжнародні відносини за спеціальністю 292 Міжнародні економічні відносини, відповідає Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 року № 40 (із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 31.05.2019 року № 759) та п. 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 року № 44 (із змінами, внесеними згідно з постановами КМ України від 21.03.2022 № 341, від 19.05.2023 № 502, від 03.05.2024 № 507).

В результаті обговорення одноголосно було прийнято рішення: дисертація Філіпова Олега Михайловича за темою «Розвиток зовнішньоторгівельних відносин країн Балтії у складі Європейського Союзу» на здобуття ступеня доктор філософії з галузі знань 29 Міжнародні відносини за спеціальністю 292 Міжнародні економічні відносини рекомендується для подання до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

Завідувачка кафедри міжнародних економічних відносин та логістики,
ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна,
доктор економічних наук, професор

Анна ЗАЙЦЕВА

ПІДПИС ЗАСВІДЧУЮ
Начальник відділу
кадрів

